

Art, har Krav paa, at der nu af Rigsdagen vedtages Regler, hvorefter de kan rette sig med Hensyn til Afløsning af Fæsteforholdet. Med disse Ord skal jeg anbefale, at de to Lovforslag underkastes en hurtig og velvillig Behandling.

Moesgaard-Kjeldsen: Jeg kan helt igennem give min Tilslutning til den historiske Redegørelse, som det ærede Medlem fra Fuglebjerg (Martin Hansen) fremsatte angaaende Behandlingen af de to foreliggende Lovforslag i de to forløbne Samlinger. Det var en meget rigtig Redegørelse for Forudsætningerne for, hvorvidt vi skulde gennemføre Lovforslagene i Overensstemmelse med den Overenskomst, som Underudvalget var blevet enigt om, og som var godkendt af selve Udvalget med Undtagelse af et Par Medlemmer. Jeg kan ogsaa slutte mig til det ærede Medlems Redegørelse for Betydningen af, at Sagen gennemføres nu. Det forekommer ogsaa mig, at vi vanskelig kan vedblive at trække denne Sag i Langdrag. Den er imidlertid ikke saa fuldt oplyst, som den kunde være, og det forekommer mig, at der er nogen Berettigelse i den Kritik, man fra visse Sider har rettet mod Udvalgets Arbejde.

Ved det sidste Møde, som Udvalget holdt, og hvor der blev gjort Rede for den Tilslutning, som Lovforslagene havde faaet, blev der fremhævet, at man i visse Kredse her paa Rigsdagen var misfornøjet med at gaa til Folketinget og Landstinget paa Grund af, at to Besvarelser, der var fremsatte fra Landbrugsministeriet, en af 6. Marts og en af 3. Maj 1917, ikke var i Overensstemmelse med hinanden. De to paagældende Forespørgsler gik ud paa det samme, nemlig at anmode Landbrugsministeriet om at klare for Udvalget, hvor mange Huse man skønsmæssig vilde antage der vilde komme til at falde ind under Lovforslagets Bestemmelser, saafremt man vedtog de Ændringsforslag, hvorom der var Enighed. Disse Ændringsforslag blev sendt til Landbrugsministeriet, saa at der der var det Materiale, paa Grundlag af hvilket Spørgsmaalene skulde besvares. Spørgsmaalet blev den 6. Marts besvaret af Landbrugsministeriet derhen, at man regnede med, at der vilde være omtrent 20,000 Huse, som kom ind under Loven. Deraf vilde imidlertid, anslog man, ifølge den Bestemmelse, at de Brug, som kun ejede eet Hus, skulde bevare dette Hus uanset Ændringerne, omtrent 2,000 Huse gaa fri. Der vilde da være omtrent 18,000

Huse tilbage, og saafremt man forudsatte, at hver større Ejendom havde saa mange Huse, at de kunde gøre deres Tilbageholdelsesret gældende i det Omfang, som Ændringsforslagene gik ud paa, og som det ærede Medlem fra Fuglebjerg nævnedes, vilde 11,200 Huse blive at holde tilbage til Ejendommenes Drift, og der vil da kun blive 6,800 Huse tilbage, som vil komme ind under Lovens Bestemmelse. Imidlertid slutter Redegørelsen fra Landbrugsministeriet saaledes — med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg oplæse det —: „Det her beregnede Tal forudsætter imidlertid, at der til alle Hovedgaarde hører 1 Fæste- eller Lejehus for hver 50 Tdr. Land af Hovedgaardens Tilliggende. Da denne Forudsætning dog selvfølgelig ikke stemmer med Virkeligheden, idet nogle Hovedgaarde vil have flere, andre færre Fæste- og Lejehuse end forudsat, vil det antagne Resultat modificeres noget, saa at Tallet af de Huse, som Godsejerne faar Adgang til at undtage fra Salget, vil blive noget mindre end det ovenfor beregnede Tal af 11,200 og Tallet paa de Huse, der kan overgaa til Selveje, noget større end det ovenfor beregnede Tal af 6,800“. Ifølge de Beregninger, vi da anstillede i Udvalget, vilde omtrent 8,000 à 9,000 Huse blive fri og kunne overgaa til Selveje paa de samme Betingelser, som var bragte til Veje for de egentlige Fæstegaarde. Det var saaledes, at en Brugsret i et Lejehus skulde regnes for at repræsentere en Fæsteret paa mindst 4 Aar. Hvis der var længere Tids Leje eller Fæste, vilde de gaa ind under samme Bedømmelse som Fæstegaardene, men hvis det var kortere Lejemaal end 4 Aar, skulde de dog have deres Brugsret respekteret i 4 Aar.

Nu viser det sig, at man ikke var helt fornøjet med de Beregninger, der kunde anstilles efter Ministeriets Svar, og vi sendte derfor en ny Skrivelse til Landbrugsministeriet med det samme Spørgsmaal. Paa denne Skrivelse fik vi den 3. Maj et Svar, ifølge hvilket Sagen ser anderledes ud. Ministeriet skriver, at de har ladet Spørgsmaalet gaa videre til Statistisk Departement, og der har man taget Materialet op til fornyet Undersøgelse, og ved denne fornyede Undersøgelse viser det sig, at i Stedet for de anslaaede 2,000 Huse, der skulde tilhøre Ejendomme med kun eet Hus hver, var der 7,376 Ejendomme, som ejer hver et Hus. Det giver jo en væsentlig Forskel fra den første Beregning. Jeg maa bemærke, at det Mate-